

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

20DE BIND

1943

REDIGERET AF JØRGEN HEGELUND

KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · WILH. THOMSEN

ORDRUPHØJVEJ 24 · CHARLOTTENLUND

1943

JONSTRUPBOGEN

20DE BIND

1 9 4 3

REDIGERET AF JØRGEN HEGELUND

KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · WILH. THOMSEN

ORDRUPHØJVEJ 24 · CHARLOTTENLUND

1943

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Ved R. C. Mortensens Død.....	3
Aarsmødet paa Jonstrup	9
Georg Christensen: Den unge Jonstrupper 1942 ..	11
To Jonstrup-Jubilarer	18
O. Kejser: Et Tilbageblik	18
Seminarielærer Chr. Hauch	26
Chr. Hauch: Efter 25 Aar	28
Johs. Reiff	30
To Dødsfald	32
Edvard Hansen: Skoleinspektør August Lerche	33
Lærer P. Andersen	38
Aaret paa Jonstrup	40
Seminariets og Børneskolens Lærere	44
Afgangseksamen	45
Regnskab og Styrelse. Aarsmødet 1943	46
Jonstrupsamfundets Love	47

Den nye Forsidetegning er udført af Seminarieelev
Palle Skov-Petersen.

VED R. C. MORTENSENS DØD

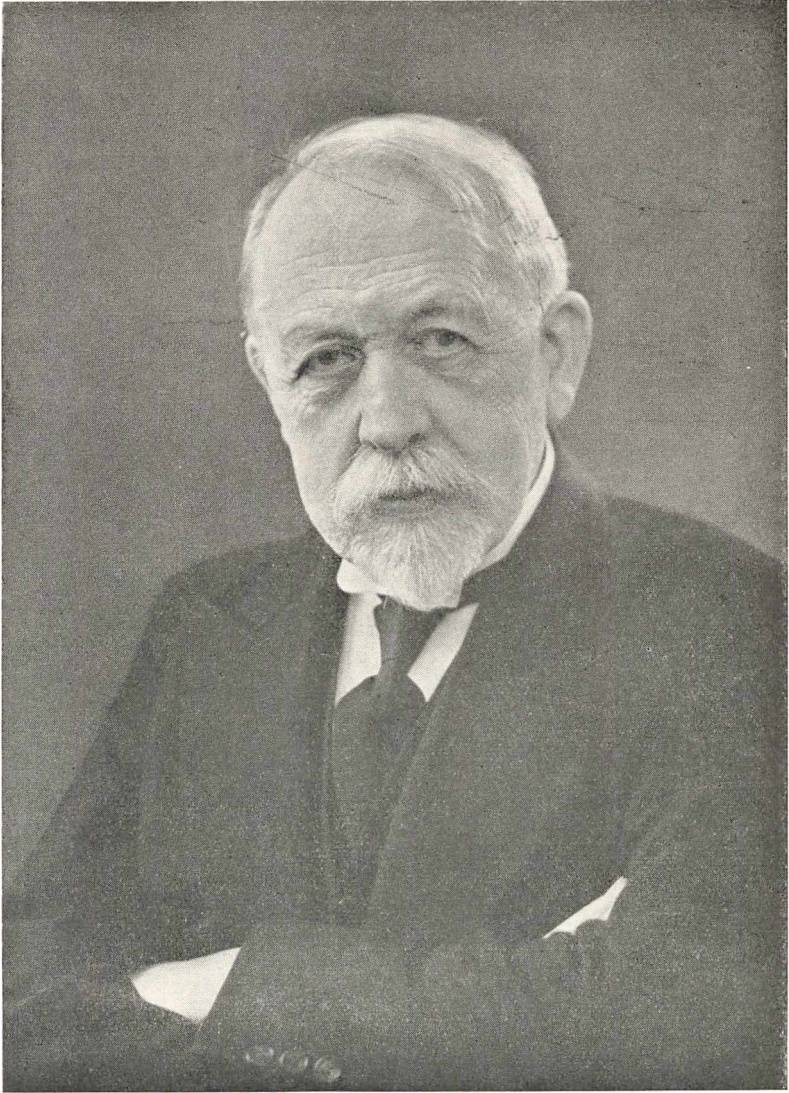
Da Jonstrupsamfundet 5. August 1919 blev stiftet, var man inden for den ny Forenings Styrelse ikke i Tvivl om, hvem man skulde ønske som Redaktør for Jonstrupbogen. Skoleinspektøren ved Prinsessegades Skole paa Christianshavn var med sine særlige Forudsætninger født til denne Post.

Det var ikke alene R. S. Mortensens stilistiske Evner og kritiske Sans, der kvalificerede ham, det var først og sidst hans dybe Fortrolighed og Kærlighed til alt Jonstrupsk i Fortid og Samtid, denne Fortrolighed og Kærlighed, der til Baggrund havde hans egen Barndom og Opvækst og siden Elev-aarene paa Jonstrup.

Da R. C. Mortensen blev Jonstrupbogens Redaktør, lagde han en klar Linie, som præger Bogen fra første Bind. Aarbogen skulde som Bindeled mellem Jonstruppere af alle Aargange ikke bare bringe aktuelt Stof. Den skulde, mens Tid var, ogsaa gøre Jonstrups Fortid levende i historiske og biografiske Skildringer. Jonstrupbogens Aargange skulde med Tiden blive et Kildeskrift af Værdi ikke blot til Klarlægning af Jonstrups Historie, men ogsaa for dansk Skolehistorie i det hele.

Gennem 19 Aarbøger er der givet et for Eftertiden værdifuldt Billede af Livet paa Jonstrup i ældre Tid og af den dygtige efter Tidens Forhold velrustede Lærertype, der gik ud fra den gamle Skole.

Det var for R. C. Mortensen en Sorg, at Aarbogens Sidetal de sidste Aar paa Grund af Tidernes Ugunst blev stadig færre, og han naaede ikke at afslutte sin fyldige Driebein Biografi. Naar den var tilendebragt, skulde det Før-Bredstrupske Jonstrup i det store og hele være endelig kortlagt. Den historiske Linie skulde da for den ældre Tids Vedkommende i nogen Grad kunne træde tilbage.

RASMUS CHRISTOPHER MORTENSEN

Redaktør af Jonstrupbogen 1923—42.
Æresmedlem i Jonstrupsamfundet 1927.

Født paa Jonstrup 25. November 1862. Dimitteret fra Jonstrup 1884.
Skoleinspektør i København, ved Istedgades Skole 1907—22 og Prinsesse-
gades Skole 1931—32, R.D. Død 17. September 1942.

Selv vilde R. C. Mortensen og mange med ham mene, at der altid i Aarbogen var Plads for det helt aktuelle, og at i alt Fald det Bredstrupske Jonstrup — der nu er ved at blive Historie — allerede træder levende frem fra Aarbogens Blade ved Siden af det ældre Stof.

Men selv om nu mange af de yngre og yngste Jonstruppere vil synes, at den megen Forhistorie kommer dem mindre ved, saa er og bliver det R. C. Mortensens store Fortjeneste, at han som Redaktør fast og myndigt gennemførte *sin* Linie. Kun han kunde have gennemført fra Bunden af at bygge en saa værdifuld Kildesamling til Jonstrups ældre Historie.

For dette, for tyve Aars trofast Virke, for hans Kærlighed til Jonstrup, der kan have Sidestykke hos andre, men ikke er overgaaet hos nogen, skal hans Navn og hans Minde være æret i Taknemmelighed.

Jørgen Hegelund.

R. C. MORTENSEN

Rasmus Christopher Mortensen er født paa Jonstrup 25. November 1862.

I Jonstrupbogen 1925 giver R. C. Mortensen i Et Hundredaarsminde en sønlig, nænsom Skildring af sin Fader, Botanikeren, Seminarielærer Hans Mortensen. Denne mærkelige Mand, hvis følsomme Sind rummede saa stærke Modsætninger. Mindeartiklen giver ogsaa et Glimt af Moderen, den falstringske Gaardmandsdatter Birthe Pedersdatter, der var sin Mand en opofrende og dygtig Hustru.

I R. C. Mortensens Sind var der en mærkelig stærk Blanding af dyb Alvor og frisk og levende Humor.

Allerede som lille Dreng fulgte han Faderen paa ofte milelange Ekskursioner. Hans Kærlighed til Bøger blev ogsaa tidlig næret. R. C. Mortensen var hele sit Liv den fødte Bogelsker og en lidenskabelig Samler. Fædrenearv er sikkert ogsaa hans kritiske Sans, hans Blik for Detaljen og Syn for Sammenhæng, den Omhu og Grundighed, der altid prægede hans Arbejdsform.

Som andre Børn paa Jonstrup besøgte han Øvelsesskolen. Fra denne mindedes han med særlig Varme Forstander Driebein som uforglemmelig Religionslærer.

R. C. Mortensen kom straks efter Konfirmationen i Lære hos Slotsgartner Skousbo paa Sorgenfri. Han skulde være botanisk Gartner. I 2 Aar var han saa Gartnerelev paa Sorgenfri og siden en kort Tid paa Ourupgaard paa Falster. Men hans Helbred taalte slet ikke dette Arbejde. Hans Hu stod til Bogen, han vilde gerne have studeret, men det var der ikke økonomisk Udvej for, og 1880 blev han saa optaget paa Jonstrup Seminarium, hvorfra han blev dimitteret 1884 med Karakteren meget duelig.

For de fleste er Jonstruptiden saa helt og fuldt de glade Ungdomsaar. For R. C. Mortensen var der en Skygge af Vemod og Resignation over i alt Fald de første Seminarieaar, hvor han kæmpede med en alvorlig Sygdom. Hans stærke Livsvilje sejrede. En Række kønne Smaadigte fra disse Aar vidner om en tidlig modnet Alvor.

R. C. Mortensen begyndte sin Lærergerning ved forskellige Privatskoler i København, og efter 1890 blev han Timelærer ved Charlottetegades Betalingskole og 1896 fast ansat samme Sted.

R. C. Mortensen var en dygtig Lærer og navnlig en fremragende Naturhistorielærer, der forstod at meddele sine Elever meget af sin egen levende Natursans og Naturlæde. Han var afholdt af sine Elever, hvis Udvikling senere hen han fulgte med trofast Kærlighed og Interesse.

Som Lærer var han altid travlt optaget. Søndagene, naar han var hjemme paa Jonstrup, blev nyttet til at samle Planter til den kommende Uges Botaniktimer. Det er mulig Besværet hermed, der gav ham Idéen til Oprettelse af botaniske Skolehaver i København.

I Skoledirektionen lagde man tidlig Mærke til R. C. Mortensens pædagogiske Evner og Initiativ. 1903 kom han til Hans Tavsensgades Skole og anlagde her og ledede den første botaniske Skolehave. Ogsaa paa andre Omraader udnyttede man siden i Københavns Skoledirektion hans fremragende pædagogiske Evner og Erfaring. Bl. a. var han en god Støtte

for Vicedirektør Rolsted, da denne begyndte at tilrettelægge sine Vikarmøder, som efterhaanden udviklede sig til fast Praktikundervisning for alle Vikarerne.

1907 blev han Inspektør for Istedgades Friskole (nu Skolen paa Enghaveplads). 1922 blev han forflyttet til Prinsessegades Skole paa Christianshavn og virkede her, til han tog sin Afsked 31. December 1932. Aaret før blev han Ridder af Dannebrog.

Paa en yngre Slægt kunde R. C. Mortensen virke som Skolemanden af den gamle Type, og i sin personlige Grundindstilling repræsenterede han ogsaa Sammenhængen med ældre Tidens stærke og bedste Tradition, men samtidig var han — og især indenfor sit særlige Felt — vaagen og aaben overfor alt værdifuldt nyt og fulgte med Interesse unge Medarbejderes Forsøg paa at vinde nyt Land. Ethvert solidt Arbejde, der førte til godt Resultat, havde hans Respekt. Om Metoden var den ene eller den anden, betød mindre. Som Skoleleder var han meget afholdt, og ikke mindst for sit varme og trofaste Hjertelag.

R. C. Mortensens Virkelyst og Interesse naaede ogsaa videre ud. Nærmest i Tilknytning til hans Skolegerning staar hans levende Interesse og store Arbejde for Dansk Skolemuseum, nu Statens pædagogiske Studiesamling, i hvis Styre han sad. Inspektør Poul Müller har i en god Artikel om R. C. Mortensen i Vor Ungdom Decbr. 1942 fortalt indgaaende om hans meget store Indsats her. Artiklen bringer ogsaa en Bibliografi. Det er ikke saa faa Tidsskrifter og Aviser, der gennem Aarene gemmer Indlæg fra R. C. Mortensens dygtige og iltre Pen. Ud over Pjecer og Smaatryk maa nævnes et enkelt større Arbejde: den nydelige lille Bog „Landets Poesi“ med Silhouetter af Astrid Andersen, Kbhvn. 1916. I fine Skildringer lever her R. C. Mortensens Naturlæde. R. C. Mortensen var stærkt interesseret i kirkelige Spørgsmaal og i mange Aar en ivrig Medarbejder i Københavns Kirkesag.

R. C. Mortensen blev Københavner saa godt som nogen, men aldrig glemte han Landet derude, og altid kredsede hans Tanker om Naturen. I de sidste Aar var han svag, og det var ham en Skuffelse, at han ikke kunde færdes efter sin

Lyst. Han, der engang kunde cykle fra København til Ods-herred, var de sidste Aar saa svag, at han ikke taalte at sidde i en Rutebil. Ogsaa dette bar han taalmodigt som al Modgang i sit Liv.

I et Brev skrevet sidste Foraar anes hans Længsel efter Jonstrup — efter endnu engang at opleve „Pinsesol over Skov og Sø derhjemme“.

Den 25. April 1891 blev R. C. Mortensen i Hellested viet til Kommunalærerinde Mathilde Hansen, f. 1859, Datter af Lærer H. P. Hansen, Hellested (f. 1831, dim. Jonstrup 1853, d. 1901). Et lykkeligt Hjemmets Liv blev ikke sparet for tunge Sorger. En Søn døde 7 Aar gammel og i 1927 en 30aarig Datter. Af 2 efterlevende Døtre er den ene Skolesygeplejerske i København og den anden gift i Grenoble. I de sidste Krigens Aar gik en Fars og Mors bekymrede Tanker daglig til Datter, Svigersøn og Barnebarn i Frankrig.

Trods vaklende Helbred naaede R. C. Mortensen at blive næsten 80 Aar. Han døde 17. September 1942 paa Kommunehospitalet og blev begravet 22. September paa Assistens Kirkegaard.

Efter Salmen „Han som har hjulpet hidindtil“ talte Provst Schultz Lorentzen ud fra 2. Tim. 4-5: „Jeg har fuldkommet Løbet og bevaret Troen“. Dette kunde med Sandhed anvendes paa R. C. Mortensen. Han var den flittige grundige Arbejder, den dygtige Skolemand; velbevandret baade i Naturens og i Bøgenes Verden, altid rede til at hjælpe dem tilrette, der søgte Hjælp og Oplysning hos ham. Han bevarede Livet igennem en trofast Kærlighed til sit Barndomshjem, det gamle Jonstrup. Som ung lærte han Gartneri, men det var lykkeligt for ham, at han kom ind paa Skolevejen, hvor hans Evner særlig laa, og som Skolemand har han gjort en stor Indsats og mindes med Trofasthed af mange gamle Elever, hvoraf jeg selv er en.

Efter Salmen „Frelseren er mig en Hyrde god“ bar Lærere Kisten ud, mens Følget sang „Som Dug paa slagne Enge“.

Ved Graven bragte Afdødes yngste Broder, pens. Lærer Valdemar Mortensen en personlig Tak samt Familiens Tak til det store Følge.

AARSMØDET PAA JONSTRUP

26. SEPTEMBER 1942

Som varslet i Aarbogen for 1942 og siden annonceret i K. K. og Folkeskolen holdtes Aarsmødet paa Jonstrup paa Kongens Fødselsdag. Der var mødt mellem 30 og 40 gamle Jonstrupperne, da Mødet begyndte, og indledes med Generalforsamling, der afholdtes i Seminariets 3. Klasse.

Formanden bød velkommen og udtalte Mindeord om to gamle og kendte Jonstrupperne, der er gaaet bort, siden vi ved Mindefesten for Stig Bredstrup sidst var samlet til Stævne, Seminarielærer K. Steensen og nu senest Jonstrupbogens Redaktør, Skoleinspektør R. C. Mortensen. Forsamlingen rejste sig.

Efter at Kommunalærer Edvard Hansen var valgt til Dirigent, gjorde Formanden Rede for det af Styrelsen stillede Lovforslag. Derefter forelagde Kassereren Regnskabet, der godkendtes. Der fulgte nu nogen Forhandling om Forslag til Lovændringer, der med et Par redaktionelle Rettelser vedtoges enstemmigt.

Efter de nye Love foretoges nu Valg til Styrelsen. Der skulde vælges 2 Repræsentanter for Jonstrupperne uden for København, 1 for København og Omegn og 1 for Lærerne paa Jonstrup. Valgte blev fhv. Lærer P. Andersen, Hillerød, Førstelærer Jørgen Hegelund, Ulstrup, fhv. Seminarielærer Fr. Johansen — alle Genvalg — og endelig Seminarielærer O. Kejser.

Efter Generalforsamlingen stillede man op ude paa Pladsen, og med Fane og Tromme og „de gamle Elever“ i Spidsen gik Turen gennem Skoven til Afrodites Øje og Mindestenen, hvor Elevraadets Formand Kaj Kongshøj Kristensen bød Jonstrupsamfundets Medlemmer velkommen til Jonstrup og talte om Kammeratskabet inden for Jonstruppernes Kreds og udbragte et Leve for „det gamle og det evigt unge Jonstrup“.

Jonstrupsamfundets Formand svarede med en Tale for Jonstrups Ungdom i Dag som Led i den danske Ungdom, vi tror paa, en Ungdom der ikke vil svinge vor nordiske Arv.

Til Slut sang Koret under Ledelse af Dirigenten, Mogens Lundsgaard, „Den gamle Borger“.

Efter Hjemmarchen stod Smørrebrødet og ventede i Dagligstuen. Ved Bordet talte fhv. Seminarielærer Fr. Johansen for Kongen og udbragte et 9-foldigt Leve, der efterfulgtes af „Kong Christian“.

I Løbet af Eftermiddagen havde mange af Deltagerne faaet Tid til et Kig rundt om i Klasseværelser og Lokaler og glædet sig over den af Hr. Kejser saa udmærket ordnede Ophængning af Billeder af Forstandere og Lærere. Mange saa med Glæde og Interesse paa en muntert farvestraalende Ophængning af Malerier, der vidner om adskilligt Talent blandt Elever, der med Iver dyrker Malerkunsten.

Kl. 19½ begyndte det hyggelige og fornøjelige Samvær mellem ældre og unge paa Festsalen, hvor Elevernes Repræsentant i Jonstrupsamfundets Styrelse, Einar Nielsen, bød velkommen og siden med Præcision og Fart ledede det store og smukke Program.

Efter at man havde sunget „Der, hvor vi stred og sang“, fortalte Jørgen Hegelund om „En Jonstrupper for 25 Aar siden“, den altfor tidlig bortgængne unge københavnske Kommunelærer Rudolf Bruhn. I en Række Citater fra Artikler i K. K. fra 1917 tegnede Rudolf Bruhns egne Ord et Billede af en ung Jonstrupper, der med Ildhu gik op i sin Gerning som Lærer og her satte sig høje Maal i Tro paa, at ungt og dristigt Initiativ kunde lukke Skolens Vinduer op for det levende Liv.

Efter at Koret under Ledelse af Hr. Boesen havde sunget: „Där björkarna susa“, „Ro tyst“ og „Den korte Sommernat“, holdt Forstander Georg Christensen sit Foredrag om Jonstrupperen i Dag. Det stærkt fængslende Foredrag var baaret af stilfærdigt Lune, og bag de nøgterne Ord mærkede man en ægte og levende Kærlighed til Ungdom.

Nu fulgte en Sonate af Beethoven udført af Fru From, Forstanderens Datter og Hr. Boesen.

Ved Kaffebordet havde adskillige Ordet. Saaledes Inspektør Benzon, Seminarielærer Hauch, Inspektør Wolfsen, Inspektør Lerche, og ind imellem sang man „Skuld gammel Venskaw rein forgo“ og „Kongernes Konge“.

Nu spillede Uffe Agerschou paa Orglet Toccatta i d-Dur af Bach, og siden efter paa Fløjte sammen med Viggo Abildtrup ved Klaveret Andante i c-Dur for Fløjte og Klaver af Mozart.

Skoleinspektør Boolsen fortalte et Par af sine velkendte Historier i Folkemaal. Derefter sang Mogens Lundsgaard og Vagn Nielsen Gluntarne, akkompagneret af Agerschou.

Det smukke og helt igennem vellykkede Samvær sluttede med, at Koret under Lundsgaards Ledelse efter Opfordring fra ældre Jonstrupperne sang Afskedskvartetten.

I Gennemførelsen af Dagens store og smukke Program og hele det praktiske Arrangement har Eleverne deres meget store Del og fortjener en varm Tak.

I Løbet af Aftenen blev der med Forsamlingens levende Tilslutning afsendt en Fødselsdagshilsen til Kongen. En Takkehilsen indløb senere.

DEN UNGE JONSTRUPPER 1942

I billedet af Rudolf Bruhn har hr. Hegelund tegnet en meget smuk type af aargangen 1917. Naar jeg skal forsøge at karakterisere Jonstrupperen af 1942, maa jeg holde mig til gennemsnittet og vil ikke drage sammenligninger. Stedet er vel det samme, men lokalerne ser anderledes ud, lærerne er andre, arbejdsformen for en del ogsaa en anden. Og tiden er forskellig, skønt der dengang som nu var krig i Europa.

Paa mange maader er det gamle Jonstrup bevaret, dets traditioner, ceremonier og „embeder“, navnlig hvad der knytter sig til nye elevers modtagelse og gamles afgang. De respekteres og overholdes, men det i dem, som kun er naive løjer, virker fremmed paa de fleste nu.

Den hostrupske side af seminarielivet spiller ingen rolle mere. Ungdommen er ikke sorgløs. Den naive glæde, den let rørte stemning, den let vakte begejstring og hjertet paa læberne træffes sjældent.

Der er megen alvor og — navnlig i begyndelsen — megen ensomhedsfølelse. Mange er første gang hjemmefra og skal tilpasse sig paa egen haand og til en helt ny situation. De kan føle sig meget usikre og uden selvtillid. Det gælder baade de lidt ældre, der kommer fra et helt andet slags arbejde og et andet milieu, og de ganske unge, der endnu er i en uafgæret senpubertetstid med dens problemer. Men selv studenterne, der var store, da de gik i III G., er her kun spirer.

De fleste vil dog snart i kammeratlivet finde en erstatning for det, de er rejst fra. Flokfølelser og trang til at gaa op i en gruppe har de ganske vist ikke meget af, men to og to finder hinanden. Til lærerne udvikler der sig hurtigt et naturligt og aabent tillidsforhold. En trodsig protestholdning træffes aldrig. Eleverne opdager snart, at lærerne er mennesker, man rolig kan gaa til og snakke om sagerne med, hvis det skulde trække op til en konflikt, og de ved, at vi gerne hører paa dem, naar de vil tale, om deres egne forhold og deres private sorger og vanskeligheder.

Blandt disse indtager økonomien en fast plads. Det kniber de fleste at klare dagen og vejen, og til noget slags overskud og krydderier paa tilværelsen er der ikke raad. Ikke engang altid til ferier. Om sommeren spares der op til vinterbrug ved arbejde i tørvemoser, ved jord- og betonarbejde, i gartneri eller mejeri, som avispakker eller jernbaneassistent, hvis man tilfældig har været ved det før seminarietiden. Ja, vi har endogsaa haft en teatermaler i sommer. Kun et mindretal tillader sig i disse aar at spise paa pensionat. De fleste er „selvasketer“ paa det elektriske køkken i den nye elevbygning eller paa de to flaskegaskøkkener i den gamle.

Bag sig har de unge den nervøse kamp for at blive optaget, og foran sig uvisheden om fremtiden, om de faar sig en plads, naar de bliver færdige.

Det præger arbejdet. De er i reglen meget flittige. Konkurrencen er stor, og de har et meget nøgternt blik for værdien

af en god examen. Det er jo godt nok, at der hverken er videre tid og slet ikke raad til sjov og sold og drys. Men det er ikke godt, hvis de læser af pligt, blot for examens skyld. Det kan undertiden se ud, som de ikke tør give sig til at dyrke frie interesser, til det personlighedsudviklende, som ellers er en af de mest værdifulde muligheder, studerende ungdom har, og som man derfor ogsaa synes, de har pligt til at pleje.

Den nye seminarieordning giver rigere muligheder end den gamle for selvstændigt, interessebetonet, personligt modnende arbejde. Men selv her, indenfor seminariets rammer, er det, som altfor mange er angst for at bruge disse muligheder, angst for at det skal tage tiden fra det, examen kræver — den examen, som er afgørende for deres ansættelse.

Det skal ikke ubetinget dadles, men rent menneskeligt kan det være et minus. Naturligvis er der ogsaa undtagelser, med udprægede interesser, som ikke kan finde sig i det skolemæssige og lektielæsningen. De vil have problemer belyst i timerne, deres egne og deres tids. De kedes ved alt det historiske stof, som unægteligt ogsaa fylder op paa seminariets program, og ønsker det moderne, som naturligt maa ligge en vaagen ungdom nærmest. Det er rent skolemæssigt ikke de bedste elever, men i reglen de mest levende og ofte de mest lovende.

Paa eet omraade er alle dog med, i den egentlige faguddannelse. I alt, hvad der angaar børn og skolen, psykologi og pædagogik er de levende interesserede og yder i frivilligt arbejde og læsning langt mere, end pligten og examenshensyn kræver. Og naar de i slutningen af 3die klasse har været paa skolebesøg og har faaet lov at prøve deres egne kræfter, er det en flok begejstrede lærerspirer, der vender hjem. Den samme begejstring er der for resten hvert aar, naar 1ste klasse har været paa lejrskole eller 2den klasse paa den geologiske excursion til Bornholm (som forholdene desværre har forhindret de sidste aar). Det viser — ligesom aarsarbejderne — at naar eleverne blot sættes ud paa en opgave, der giver dem lejlighed til mere selvstændige iagttagelser eller undersøgelser, er der aldrig noget i vejen med flid, interesse eller arbejds glæde, og saa viser de ofte evner, som man slet ikke havde ventet af dem, efter hvad de ellers præsterer i de daglige timer.

Hvad et menneske anvender sin fritid til, siger altid en del om hans personligheds gehalt og dens væxtmuligheder. De unge paa et seminarium har egentlig ikke megen fritid eller lejlighed til at kede sig, hvis de vil passe deres arbejde. Men lidt underholdning trænger alle til.

Københavnsbesøg spiller ikke den rolle, man kunde vente efter seminariets beliggenhed. Hvis de vil derind for at solde, er det jo heldigt, at de sjælden har raad. Men det synes mig, som byens kulturmuligheder ikke udnyttes nok. De billige teaterbilletter, vi faar gennem skolescenen, er der altid rift om, men ellers er det kun de ganske faa, der har en brand i sjælen, en dannelseshunger paa et eller andet omraade, som altid faar baade tid og raad til teater, koncerter, foredrag m. m.

Den meste underholdning foregaar herhjemme. Aftenkaffen med en lille sludder eller en langstrakt diskussion maa vel som underholdning kaldes beskeden, men den spiller en meget stor rolle. Øl og kortspil er sjældne, mens skak, badminton og bordtennis dyrkes af en del med stor lidenskab, ligesom i de lyse maaneder udendørs sport. Der deltages i mange slags turneringskampe, og en pokal og en plade til fanen har vi ogsaa reddet os nogen gange.

De aarlige fester indledes med dusdrikningsgildet paa den første skoledags aften, saa kommer en dans midt i September, det store bal med revu eller komedie i November, den altid stemningsfulde julefest, fastelavnsballet, lige naar de skriftlige aarsarbejder er indsendt og før examensklassernes afgørende spurt sætter ind, og endelig den højtidelige dimissionsfest, der dog afsluttes med et muntert lille bal. Til festerne nedsættes af elevraadet en komité, som gør et kolossalt og beundringsværdigt arbejde baade længe før og navnlig dagen efter, naar alt skal bringes i orden. Det er langt fra alle elever, der kan danse, men jeg ser hellere, at de, der kan, gør det herhjemme end paa omegnens kroer. Et kvindeligt element er ogsaa gavnligt engang imellem paa et Jomsborg, hvor tonen ellers let kunde faa et mandfolkepræg af karlekammer. Det er en glæde at se de samme unge piger komme her aar efter aar, som veninder, søstre eller kærester.

Saa er der musikken. I de aabne vinduers tid, naar orglet durer, klaveret hamrer, og dagligstuens radio gaar for fuldt drøn, mens en snes violiner søger at finde tonen, kan det være en tvivlsom nydelse for musikalske naboer. Det er jo ikke alle, der kan spille Bachs Toccata eller F-dur romancen. Men der er ogsaa dem, der kan danne kor og orkester og privat spille trio og kvartet. Naar man har hørt elevernes jazz-band til ballerne med en alt overdøvende trompet og nogen tid efter deres julekoncert i Maaløv kirke eller de 6, der synger negro spirituals i radioen, faar man indtryk af, at seminariets musikalske kultur er vidtomspændende. Højdepunktet repræsenterer dog musikforeningen, stiftet af hr. Boesen, som gennem Unge tonekunstnere hvert aar skaffer os 3 udsøgt fine kammermusikkoncerter og — efter elevernes ønske — en jazz-koncert.

Fredagsforedragene hver 2den—3die uge og de mere intime lørdagsdiskussioner i dagligstuen, hvor piben maa tændes og en øl eller en sodavand kan faas, samler altid fuldt hus, men der er ikke mange aktive deltagere i diskussionen. Er de unge for selvkritiske, eller har de ikke noget paa hjerte?

Kunst synes ikke at være et personligt behov for mere end ganske faa, hverken som producerende eller som nydende. Vi har 5—6 amatørmalere, hvis efteraarsudstillinger i vandrehallen naturligvis vækker kammeraternes interesse. Men studere kunst i København falder ikke mange ind.

Den trang til at skrive vers, som engang var et sikkert pubertetstegn, synes næsten uddød nu. Og litteratur er ikke mere en lidenskab eller en væsentlig dannelseskilde. Klassikerne betragtes som en klassesag, og bibliotekets faglige afdeling bruges mere end den skønlitterære, ligesom der gennem Hellerup centralbibliotek hver eneste uge laanes bøger til brug ved aarsarbejder. Aviser og tidsskrifter, navnlig de pædagogiske, læses flittigt. En læsekreds, der for 5 kroner aarligt giver lejlighed til at laane omkring 40 moderne bøger, danske og oversatte, er meget paaskønnet, men dog kun af ca. halvdelen af eleverne.

Maaske det er som paa andre omraader af tidens aandsliv: der er ikke en stor kæmpende retning at tage stilling til, ikke

en stor personlighed at samles om. Det er tidens nød og ungdommens nød. Hvor er dens maler, dens digter, dens komponist, den kunst, som er ungdommens tolk? Fra dens egne problemer maa den digtning gaa ud, som skal have mulighed for at fange den.

Det gælder ogsaa det politiske. Der er ingen førende personlighed, der skiller anskuelserne ad herhjemme. Derfor har de unge heller ikke megen politisk interesse. De store linjer er udviskede under det ydre tryk. Forholdene ude er for vældige og for uoverskuelige. Hvad der sker i verden i disse aar, omfattes selvfølgelig med en lidenskabelig interesse, men en næsten tavs, dump, afmagtens lidenskab. Hvad kan de unge gøre andet end tie og vente, til der engang bliver kaldt paa deres evner. De fremmede ideologier, der ellers særlig vender sig til de unge, har ingen jordbund fundet her. Alle meninger kan drøftes, og der hersker en virkelig frisindet tolerance, men den bunder maaske for en stor del i politisk ligegyldighed. I hvert fald er yderpartierne praktisk taget udenfor diskussion. Der er ganske enkelte, der er marxistisk indstillede med en udpræget social interesse, en glødende harme over uret og nød, men i formen nøgterne og usentimentale og lyd-høre overfor fraser. Enkelte andre har en mere lyrisk konservatisme, helt indenfor det traditionelle og officielle. Med hr. Lindberg som øverste leder er der stiftet en F.D.F.-afdeling herude, omfattende en halvhundrede af egnens drenge. Hele det praktiske arbejde gøres af seminarieelever, et socialt-pædagogisk, nationalt og religiøst betonet arbejde.

En opøvelse i praktisk, demokratisk politik faar eleverne ved at styrelsen af deres egne sager, seminariets indre liv, helt er lagt i deres hænder. Med elevraadet som øverste myndighed er der oprettet en lang række embeder, der hver har sit hverv at passe: gangduxe, vækkere, køkkenduxe, læsestueduxe, avismand, telefonpasser, boghandler, arrangører af foredrag, fester, sportsstævner og andre konkurrencer m. m. Med stor dygtighed og alvor røgtes disse hverv. Jeg faar altid at vide, hvad der planlægges, ligesom elevraadet forelægger mig deres ønsker, men jeg har sjælden grund til at blande mig i elevernes dispositioner. Den store frihed, de har, og deres

---

udstrakte selvstyre føles af dem alle som forpligtende og ansvarsgivende.

Ellers, i hvad der hedder meninger og anskuelser, mærkes en tøvende indstilling. Det er, som om de ikke ved, hvor de skal sætte deres evner ind — undtagen i det pædagogiske, hvor indstillingen er resolut moderne og psykologisk. Ellers er det, som de savner en fane at sværge til, en høvding at flokkes om eller kæmpe imod. Det er vel et minus, men det kan ogsaa udvikle en stille selvstændighed.

Overfor det aktuelle, særlige tryk mærkes ingen usikkerhed. Der er ikke megen snak om det, men alle har reageret ens, stilfærdigt, men utvetydigt.

Det er naturligvis ikke idealfigurer, men jeg holder af dem. De er kritiske, men mest selvkritiske. De er taknemmelige for personlig interesse for deres forhold og rent menneskelige egenskaber og private problemer. Hvad vi lærer dem i timerne, føler de kun som vores pligt og det, vi faar betaling for. Men den, der kan sætte noget i gang i dem, give dem tilskyndelser, tanker eller interesser, føler de en stor taknemmelighed mod. Der er ikke nogen stor løftelse eller glad begejstring over dem, men megen alvor og ærlighed.

Hver tid har sin type. Engang var det Aladdin, en anden gang Holger Danske. I Uffes langsomme, tunge modning til en ukendt fremtids opgave erkender vi dog ikke mindre slægtens arv.

Georg Christensen.

TO JONSTRUP JUBILARER

Jonstrupbogen 1942 bragte en kort Omtale af Seminarielærer O. Kejsers 25 Aars Jubilæum 1941.

I August 1942 holdt Seminarielærer Chr. Hauch 25 Aars Jubilæum.

Jonstrupbogen bringer i Anledning af Jubilæerne Hr. Kejsers Tilbageblik og Hr. Hauchs Hilsen til gamle Elever fra 25 Aar.

ET TILBAGEBLIK

Man har sagt, at ethvert Menneske kan skrive een Bog, nemlig sin egen Levnedsskildring. Hvordan det nu end forholder sig hermed, saa er det, hvad jeg her efter Opfordring prøver paa. Jeg forudskikker den Bemærkning, at jeg meget vel er klar over, at hvad der forekommer mig selv interessant, slet ikke behøver at være det for andre, og endvidere, at den begrænsede Plads, der staar til Raadighed, nøder mig til nogen Kortfattethed.

Jeg kan følge min Tilknytning til Jonstrup flere Slægtled tilbage. Min Morfar, Christoffer Jensen, Lærer i Skibbinge ved Præstø, blev dimitteret herfra 1836. Jeg har hans Dimissionsattest, der meddeler hans Karakterer og, at han har været „Opsynsmand“, en Tillidspost, Mellemand mellem Elever og Lærere. Af hans to Sønner, der begge kom til at gaa paa Jonstrup, blev den ældste, B. Joh. Jensen (dim. 1862) Overlærer i Middelfart. Han var en af Hans Mortensens Yndlingselever, der kom en Del i hans Hjem, den samme Lejlighed i „West-end“, hvor jeg over 60 Aar senere kom til at bo med min Familie.

Som ung Lærer oplevede han en Vinter under en Istrans-

port over Store Belt at komme i Drift med Isen mod Nord og først efter en hel Nats Strabadser at komme i Land paa Æbelø. Det er med denne Begivenhed som Grundlag, at Drachmann har skrevet sin Novelle „Dreven af“.

Den yngre Broder, Vilhelm Boye Jensen (dim. 1869) kom til København og endte som Inspektør ved Skolen ved Østre Gasværk. Af disse mine to Onkler hørte jeg allerede som Barn Fortællinger om Jonstrup, navnlig om den navnkundige Beyerholm.

Ogsaa min Far gik paa Seminarium. Han var en Gaardmandssøn fra Lyngby ved Trustrup, en Egn, hvor Navnet Kejser ikke er helt ualmindeligt. Selv kom han paa det senere nedlagte Statsseminarium i Lyngby og blev efter nogle Aars Forløb Lærer ved Borgerskolen i Kalundborg. Her blev han gift, men da han fandt de økonomiske Forhold for ringe, brød han af og rejste til København i Aaret 1875, samme Aar som jeg blev født, for at prøve Lykken ved Håndelsvirksomhed. 10 Aar senere oprettede han sin egen En-gros-Forretning i Manufaktur paa Nørregade. Han handlede især med Købmænd og Brugsforeninger paa Landet og fik efterhaanden en ret stor Forretning. Under den stærke politiske Strid i Firserne fandt Far, der var Venstremand, paa at sælge Slipsnaale med et Billede af Chr. Berg, hvorfor et københavnsk Blad spøgende betegnede ham som „Verdens mest demokratiske Kejser“.

En Tid boede vi langt ude ad Vesterbrogade i et Hus med en ret stor Have, hvor jeg tumlede mig med andre Børn. Men da Far fik sin egen Forretning paa Nørregade, skulde vi flytte derind, og saa kom jeg bort fra Haven og Legekammeraterne. Da jeg var 6 Aar, kom jeg i Schneekloths Latin- og Realskole paa Værnedamsvejen, hvor min ældre Broder Halfdan ogsaa gik. Han blev cand. mag., Adjunkt i Ordrup og døde 1916. Det var Fars Ønske, at jeg skulde i hans Forretning for senere at overtage den; derfor kom jeg til at gaa i Realklasserne og tog Præliminæreksamen 1891.

Derefter skulde jeg begynde min Løbebane som Forretningsmand, d. v. s. jeg blev Lærling i min Fars Forretning. Jeg var ikke glad ved det og egnede mig vist heller ikke for

SEMINARIELÆRER O. KEJSER
Jonstrup Statsseminarium.

det. Efter et halvt Aars Forløb tog jeg Mod til mig og bad om at blive fri. Det var Far en Skuffelse, men han gav dog sit Samtykke.

Efter Sommerferien 1892 kom jeg saa ind paa et Kursus og tog i 1895 Studentereksamen som Privatist ved „Lyceum“. Nu skulde jeg vælge et Studium og bestemte mig for Teologien. Skønt jeg jo ikke blev Præst, kan jeg ikke sige, jeg har fortrudt mit Valg, og jeg tror, at det teologiske Studium giver en Almendannelse som faa andre. De teologiske Professorer, dengang 5, stod i en vis Fjernhed. Deres Undervisningsmidler var væsentlig Forelæsninger; en Gang imellem et Examinatorium. Den eneste, der i mine Studenteraar prøvede noget andet, var J. C. Jacobsen, der begyndte med Laboratorieøvelser over det gl. Testamente.

En meget væsentlig Side af Studenterlivet var Kammerat-

skabslivet. Jeg havde den Lykke at finde en Række gode Venner blandt de teologisk studerende af min Aargang. Vi var 8, der dannede en lille Klub, som hed „Oasen“; der samledes vi til Diskussion hver 14. Dag rundt om i Hjemmene. Det var Dagens — ikke blot teologiske — Problemer, der maatte holde for. Bagefter holdt vi saa „Generalforsamling“ af mere spøgefuld Karakter.

I Eksamensterminen Dec. 1900—Jan. 1901 tog jeg min teol. Embedseksamen. Den skriftlige og mundtlige Del faldt hver i sit Aarhundrede. Derefter gik jeg ind paa „Pastoralseminariet“, hvor Stiftsprovst Paulli lod os prædike efter Tur i Vartov og recenserede bagefter; det var en mærkelig Fornemmelse, da man første Gang skulde staa paa en Prædikestol. Prof. Sofus Sørensen, tidligere Forstander i Jelling, som var blevet Skolekonsulent, havde kateketiske Øvelser med os og holdt tillige smaa pædagogiske Foredrag. Denne Undervisning forberedte til de saakaldte „praktiske Prøver“. Til den kateketiske fik jeg til Opgave at tale med Børn om Arvesynden!!

Nu var jeg altsaa kvalificeret til at overtage en Præstegering! Ja, formelt; men jeg havde en stærk indre Fornemmelse af, at jeg ikke var det reelt. Og derfor trak jeg Tiden ud og søgte — i hvert Fald foreløbig — anden Virksomhed. Gennem Prof. Sørensen kom jeg i Forbindelse med Seminarierne. Jeg fik et halvt Aars Vikariat i Religion ved det senere nedlagte „Vesterbros Seminarium“. Næste Efteraar fik jeg igen et længere Vikariat, denne Gang ved Vordingborg Seminarium. Her fik jeg ikke blot Religion, men ogsaa dansk Litteraturhistorie og Historie, saa det var ikke saa lille et Arbejde, jeg paatog mig, men det gik dog, og mine Elever klarede sig fint ved Eksamen. Gennem Frk. Ida Falbe Hansen og Erl. Rørdam, som var Censorer i Dansk, kom jeg i Forbindelse med Frk. Lang i Silkeborg, som havde Brug for en Seminarielærer, dog først fra Sommeren 1904. Jeg fik saaledes et Aar uden Ansættelse, men jeg anvendte det til at dygtiggøre mig ved yderligere Uddannelse, navnlig i Historie.

Fra August 1904 var jeg saa omsider fast ansat ved et Seminarium; hertil var knyttet et Forskoleseminarium og en Øvelsesskole. Endvidere var der en almindelig privat Børne-

skole, der førte op til Præliminæreksamen; fra 1906 blev den til Mellemskole og Gymnasium, og her optoges baade mandlige og kvindelige Elever. Man blev anvendt overalt, kunde faa sin Dag optaget fra Morgen til Aften. I Silkeborg stiftede jeg eget Hjem; jeg var i 1902 blevet forlovet med Erna Melskens, Datter af Købm. Melskens i Aalborg, og nu giftede vi os den 9. Juni 1905 og satte Bo i en lille Lejlighed paa Drewsensvej. Silkeborg var et ideelt Sted for nygifte, især om Sommeren. Vi nød Tilværelsen med Sejlture paa Aaen og Søerne og Vandringer i den skønne Omegn.

Frk. Lang var en ejendommelig Natur, et udpræget Viljesmenneske med stærkt Initiativ, der virkede ansporende paa Omgivelserne. Som Medforstander for Børneskolen havde hun Frk. Høltzermann, hendes nære Veninde, men ved Siden af var der mange ældre og yngre Lærere og Lærerinder. Oprettelsen af Gymnasiet medførte, at der kom en Del cand. mag.'er, og at der i det hele kom et lidt mere maskulint Præg over det hele end før. Vi befandt os egentlig ganske godt i Silkeborg, men Tilværelsen ved en Privatskole forekom mig dog i Længden usikker. I 1916 blev der paa een Gang en Lærerstilling ledig i Skaarup og paa Jonstrup, det sidste Sted efter Lunddahl. Jeg turde ikke andet end søge begge Stillinger, men lod dog underhaanden Ministeriet vide, at jeg *helst* vilde til Jonstrup. Da Prof. N. A. Larsen anbefalede mig til Bredstrup, indstillede denne mig som Nr. 1, og efter lang Vente-tid kom Udnævnelsen midt i Juli 1916. Den 14. August skulde jeg begynde i Jonstrup, saa der var jo ikke alt for megen Tid til Flytning og andre Forberedelser.

Lørdag d. 12. August kom min Kone, vore to Døtre Ilse og Annelise og jeg kørende fra Maaløv Station op til Toppen af Bakken, hvorfra Vejen gaar ned til Jonstrup, da samtidig vor Flytteomnibus kom fra Ballerup; vi sluttede op bagved og kom saaledes anstigende som omrejsende Cirkusfolk bag efter vort Indbo. Rent tilfældig var Bredstrup ved samme Tid gaaet ned paa Vejen og kunde modtage os med en hjertelig Velkomsthilsen. Denne Velkomst fornyede han ved Morgensangen d. 14. Det er ejendommeligt for mig at tænke paa, at af alle de Mennesker, som var samlet den Dag, er jeg den

eneste, som nu har Forbindelse med Seminariet. Vi kom, som før nævnt, til at bo i „Westend“. Der, hvor der nu er Trapperum, var vor Dagligstue; til Gengæld var der ud mod Vejen en Trappe, som førte op til Elevværelserne paa 1. Sal. Heroppe var „Holger Danske“, to Værelser lige over vort Soveværelse. Det kunde ske, at Livsglæden heroppe blev saa stor om Aftenen, saa jeg maatte ud af min Seng og op for at lægge en lille Dæmper paa den. Man var i Reglen meget angergiven, og der var ingen Fortrydelse paa nogen af Siderne. Værelserne øverst oppe hed „Fyret“, og der laa „Fyrbogen“, en Slags Fremmedbog, som dog efter min Mening blev noget misbrugt til private Diskussioner mellem Eleverne. Andre Navne paa jonstrupske Lokalteter var: Hatæskan, Spirestalden, Sibirien, Makpelas Hule, det gule Palæ (nu nedrevet) og endelig „Hælløj“, der laa meget aabenlyst ud mod Vejen og benyttedes, inden der i Arne Møllers Tid blev installeret W.C. paa Seminariet. Disse Navne hørte med til det jonstrupske Sprog, som en nyankommen først efterhaanden tilegnede sig. Man lærte, hvad det var at „støvle“, at „ræve“ o.s.v. Da jeg en Gang i en Time tilfældig kom til at bruge Ordet „nivellere“, undrede jeg mig over, at det vakte Munterhed, indtil jeg blev oplyst om Aarsagen. Vinduerne i vor Lejlighed vendte dels ud mod Vejen dels mod Gaarden med Lindetræet. Ligeoverfor laa Lærerværelset, og man kunde i Frikvartererne se Seminariets Lærere vandre derover til festligt Samvær med Bredstrup eller om Eftermiddagen se en Synder liste sig ind til „Fattertur“. Gik man ind ad Døren til Lærerværelset, havde man paa venstre Haand et stort Rum, hvor der havde været Køkken, da Eleverne spiste paa Seminariet. Der stod endnu et Komfur, men alt laa iøvrigt hen i et frygteligt Roderi. Min Kone foreslog her at indrette en Dagligstue for Eleverne, hvilket de savnede; Bredstrup tog Tanken op og fik den gennemført, og Steensen skænkede den første Radio dertil.

Det var en stor Overgang at komme fra Silkeborg til Jonstrup. Derovre havde vi haft en Lejlighed med „moderne Bekvemmeligheder“; dem maatte vi give Afkald paa her. Vi fik atter vore Petroleumslamper frem og vænnede os til at undvære det elektriske Lys; men saa slap Petroleumen op, og

vi maatte ty til Carbid, der vel ikke lyste saa daarligt, men sydede og hvæsedede og lavede Stank. Jeg husker at have sid-det paa Seminariet med en saadan Lampe over mit Hoved; det fremmede ikke Opmærksomheden, man frygtede for, at den skulde eksplodere. Omsider fik vi saa elektrisk Lys. Vi kunde heller ikke her som i Silkeborg gaa hen i en Butik for at købe, hvad vi manglede, bortset fra Købm. Olsens Kolonialhandel. Saa kom de handlende med deres Vogne til os. Mælk, som vi i Silkeborg købte paa „Ismejeriet“, skulde her hentes hos Svendsen i en Spand, „ved Stalddøren“. I Krigstiden kneb det dog ofte med Varer, og efter Steensens Forbillede anskaffede vi os da en lille Gris, som vi opfodrede og til sidst fik slag-tet. Det gav Slagtemad i lange Baner. Vi havde ogsaa andre Husdyr. Jonstrupperne af lidt ældre Aargange vil sikkert kunne huske Annelises Katte, som vi havde i flere Generationer.

Forbindelsen med Omverdenen kunde være besværlig om Vinteren. Skulde man til København, maatte man tage Toget fra Maaløv; men det var ikke altid let at komme til Maaløv, især ikke med smaa Børn. Vi har kørt i Kane ind over Mar-kerne eller med Svendsens Stolthed, den „lukkede Vogn“, som dog kostede 10 Kr. fra Jonstrup til Maaløv.

Mine Fag paa Jonstrup var Historie, Dansk (baade til 1. og 2. Del) og Bibelforklaring. Nogle Aar havde jeg Troslære i Stedet for Bredstrup, og fra 1916 til den nye Seminarieord-ning havde jeg den frivillige Tyskundervisning. Man vil heraf forstaa, at en Skoledag for mit Vedkommende kunde byde paa en næsten alt for stor Afveksling. Der var ingen Fare for En-sidighed! De offentlige Hverv søgte jeg at holde mig fra Li-vet; dog var jeg i 4 Aar Medlem af Menighedsraadet, ja endog en Tid Formand, da der indtraf Præsteskifte i det Tidsrum.

Jeg har været paa nogle Rejser i Udlandet. 1919 fik jeg Stipendium til en Rejse til svenske og norske Seminarier. Jeg var flere Dage i Gøteborg, hvor det hele var større og flot-tere end i Jonstrup, og hvor det var af Interesse at følge Un-dervisningen, og ligeledes nogle Dag i Holmestrand ved Oslo-fjorden, hvor der var mindre at lære, men hvor man blev modtaget med en overordentlig Gæstfrihed og Hjertelighed, som gjorde Opholdet her meget tiltalende. Fra Oslo gjorde

jeg en Afstikker med Bergensbanen til Myrdal, hvorfra jeg kom med Skyds ned gennem Flaamsdalen, en enestaaende, stemningsfuld Tur mellem stejle Klipper med skummende Fosser. En anden herlig Tur foretog min Kone og jeg sammen med vor ældste Datter i 1924 gennem Tyskland og Schweiz til Italien, hvor vi boede nogle Dage i Venedig. Saa har vi ogsaa været mindre Ture til vore Nabolande; og med 3. Seminarieklasser var Forst. Arne Møller og jeg i 1931 i Sønderjylland, og i 1933 et Besøg ved Seminarier i Silkeborg, Nørre Nissum og Ribe. Det var meget morsomt at være sammen med Eleverne paa den Maade.

Da vi kom i 1916, havde der i mange Aar været en fast Kreds af Lærere i Jonstrup. Men nu var cand. mag. Nielsen død og Lunddahl gaaet af, og nogle Aar senere døde Gymnastiklæreren Hansen, saa der kom i de Aar tre nye Lærere til Jonstrup, foruden mig Hauch og Lindberg. I en Tale betegnede Bredstrup os engang som „det unge Jonstrup“, men Forholdene var dog præget af de ældre; det var det gamle Jonstrup, Bredstrups Jonstrup, som vi var knyttet til. Med Bredstrups Afgang 1929 skete derimod et Tidsskifte; det var symbolsk, at Navnet „Fatter“ forsvandt. Seminariet undergik i Arne Møllers Tid en gennemgribende Forvandling m. H. t. Lokaler. Herved blev Lærerboligerne inddraget, og vi maatte enten købe eller bygge Villa. Mens vi før havde boet midt i det hele, blev Seminariet nu et Sted, hvor vi gik hen og gav vore Timer. Samtidig kom der ogsaa flere nye Lærere, og i 1937 blev Georg Christensen Forstander. Da Benzon trak sig tilbage 1941 forsvandt den sidste af den gamle Kreds. Saaledes er der efterhaanden kommet et nyt Jonstrup. Eleverne skifter jo ogsaa stadig. „Der gaar gennem Jonstrup en Slægternes Gang, de kommer, de er — og forsvinder“. Men der er noget blivende, noget, som binder alle Jonstrupperne sammen, enten de saa har været her i Tidemandes, Bredstrups, Arne Møllers eller Georg Christensens Tid. Hver Tid, hver Lærer har sit Præg, Eleverne er meget forskellige, og det er kun godt, men det hindrer ikke, at der er noget fælles. Det vil i Fremtiden være Jonstrupsamfundets og Jonstrupaarbogens Opgave at give Udtryk for dette.

Olaf Kejser.

SEMINARIELÆRER CHR. HAUCH

Christian Hauch, født 2. Maj 1888 paa Sudergaard i Sdr. Nissum pr. Ulfborg, er Søn af Gdr. Olaf Rye Hauch og Laurentse, født Christensen.

Efter Skolegang i Jellinge Seminarieskole og Vejle Latin-skole var Hauch 3 Somre Elev paa Fællesforeningernes Forsøgsgaard i Lyngby og i 2 Vintre paa Grundtvigs Folkehøj-skole og kom derefter paa Jelling Seminarium, hvorfra han tog Lærereksamen i 1909.

Nu fulgte Vikariater paa Jellinge Seminarieskole, Samsø Realskole og Lyngby Kommuneskole, men Chr. Hauch blev først og fremmest Ungdomslærer. 1909—14 virkede han ved Grundtvigs Højskole i Lyngby og fortsatte i denne Periode tillige sin Uddannelse ved Statens Lærerhøjskole 1910—11 og 1911—12.

Fra 1915—17 var han Lærer ved Galtrup Højskole paa Mors.

Da Hauch i August 1917 begyndte sin Gerning som Seminarielærer paa Jonstrup, var han vel forberedt til en Lærergerning blandt unge.

1915 blev Hauch gift med Brita Benzon, Datter af Forfatteren P. E. Benzon, Galten, og Hustru Vilhelmine, født Schrøder.

I Fortsættelse af Seminarielærer Hauchs Lærergerning ligger hans Virksomhed som Medarbejder ved Skoleradiofonien i Geografi og Naturhistorie. Til „Faglig Læsning“ har Hauch skrevet Hefterne: Fyr- og Redningsvæsen, Kystsikring og Klitvæsen og Vestjyske Havne og Fiskeri. Desuden har Hauch udgivet: To Seminarieforstandere (1920) og Grundtvigs Højskole 1906—31 (1932).

Seminarielærer Hauch er Vestjyde og fra en Egn, hvor politisk Interesse og Venstresind er medfødt. Han har været opstillet som Venstres Kandidat til Folketingsvalget paa Lange-

SEMINARIELÆRER CHR. HAUCH

land (4 Valg) og i Køgekredsen. Hauch har ikke ment at kunne forene en Seminarielærers Gerning med et Folketingsmandat og har derfor et Par Gange afslaaet Tilbud om Kredse, hvor der var Udsigt til Valg.

Derimod har Hauch i høj Grad stillet sine Evner og Kræfter til Raadighed paa Tillidsposter i Sogneraad, Menighedsraad, Skolekommission og Københavns Amts Skoledirektion, Slingerupbanens Styrelse og Landmandsbankens Repræsentantskab. Siden 1934 er Hauch Formand for Statsseminariernes Tjenestemandsförening.

Som Kommunalmand følger han en god jonstrupsk Tradition. Hauch har været Sogneraadsformand i Værløse i 22 Aar, og afløste her Stig Bredstrup, der var det i 3 Aar. Beyerholm var Sogneraadsformand i 16 Aar og før ham Kalkar i 4 Aar.

Hauchs Lærerpersönlighed faar et smukt og ægte Udtryk i omstaaende Hilsen til gamle Elever.

EFTER 25 AAR

Netop som jeg gaar og tænker paa den Hilsen til gamle Jonstruppere, som Redaktøren har bedt mig sende, finder jeg i Kaj Munks Levnedsbog følgende: „Den gode Lærer skal have to Hjerter, et for Stoffet (et forbasket Ord) og et for Eleverne (et lige saa forbasket Ord).“ Jeg har ikke noget varmere Ønske for min Lærervirksomhed, end at gamle Elever maatte finde, at disse Ord, i nogen Grad blot, kunde passe paa den. Parenteserne har jeg taget med, for Stoffet, det er en eller anden Form for det levende Liv i Mennesket eller Naturen, som man taler om med Eleverne, der er levende Mennesker med hver sin Trang og hver sit Behov.

„Stoffet“ har for mig i de 25 Aar været det samme og dog stadig nyt. Jeg har haft den Lykke, at Undervisningen baade i Naturhistorie og Geografi har gennemgaaet en fortrinlig Udvikling, idet meget dødt Stof er forsvundet til Fordel for nyt, levende Materiale. Tænk blot paa Forskellen mellem Dalbergs og Vahls Lærebøger i Geografi og paa den Betydning, de mange Ekskursioner har haft for Naturhistorieundervisningen. Og i sproglig Dansk har Brydningerne jo ikke været mindre, Brydninger, der i høj Grad har bidraget til at gøre Stoffet levende. Det er en privilegeret Stilling at være Seminarielærer og en dobbelt privilegeret Stilling at være Lærer i Naturfagene! Tænk blot paa vore fælles Oplevelser paa Bornholm og paa Kongsøre, baade med Stoffet og som levende Mennesker!

At jeg har haft det rette Forhold til Stoffet, har jeg mærket bl. a. derved, at en Time altid har kunnet stryge alt uvedkommende bort lige indtil de allersidste Maaneder under min Kones alvorlige Sygdom. Adskillige vil naturligvis have savnet meget, som nu engang laa uden for min Begrænsning. Jeg har aldrig følt mig fristet i Retning af Indførelsen af videnskabelige Metoder, dels vel fordi det har ligget min Natur og mine Evner fjernt, men dels ogsaa fordi det stedse har været min

Overbevisning, at en Lærers Arbejde først og fremmest skal være reproducerende. Videnskabsmanden skal præstere videnskabeligt Arbejde, men vi Lærere skal være Formidlere og derfor bygge paa andres Resultater. Det er ganske simpelt en Nødvendighed, ellers kom vi ingen Vegne med Stoffet. Og vi skal heller ikke være bange for at betragte det som en lige saa fornem Gerning at være Lærer som at være Videnskabsmand.

Om jeg har haft „et Hjerte for mine Elever“, maa andre afgøre; men jeg har personlig haft mine rigeste Oplevelser i min Gerning, naar en Elev i min Stue sad og talte lige ud af alt det, han gik og tumlede med. Jeg maa tit tænke paa, hvad Bredstrup engang sagde til mig: „Det er underligt med Dem. De har det ligesom Lunddahl. Han interesserede sig mest for de Elever, som vi andre ansaa for helt umulige.“ Det var sagt med denne Blanding af Misbilligelse og Opmuntring, som Bredstrup kunde udvise, og med det allermildeste Udtryk i hans Øjne. Paa en Maade havde „Fatter“ vist Ret. Der var jo det, at jeg, forinden jeg skulde være med at afsige en Dom, gerne vilde have Indtrykket af, hvad der egentlig var i Vejen.

Jeg har fra min tidligste Ungdom haft en Angst for den stærke direkte Paavirkning, ikke at jeg har været bange for at tale direkte til mine Elever om det, der laa mig paa Sinde, men jeg har altid ønsket at pege paa, at en Sag kan have to Sider ud fra den Overbevisning, at kun det faar Betydning som Menneskers personlige aandelige Ejendom, der er tilegnet gennem Oplevelse — aldrig det, som er paastemplet. Jeg er ikke sikker paa, at dette altid blev forstaaet, undertiden blev det vist opfattet som Usikkerhed hos mig selv. Og alligevel var det nok rigtigt. Lige saa vigtigt det er at blive ansporet til Oplevelse i de unge Aar, lige saa ringe er det at blive støbt i en fast Form, der ikke fyldes af den indre Oplevelse og Tilsegnelse. Jeg har ikke ønsket at forme, men at vække til personligt aandeligt Arbejde og Tilegnelse.

Med disse faa personlige Bemærkninger beder jeg gamle Elever modtage en venlig Hilsen ogsaa fra min Hustru, hvem Elevernes Ve og Vel altid har ligget meget paa Sinde, ikke mindst i de herlige Aar, vi havde vor Bolig paa Seminariet.

Chr. Hauch.

JOHS. REIFF

SEMINARIELÆRER OG ØVELSESSKOLELEDER PAA JONSTRUP

Idet Jonstrupbogen præsenterer den sidste tilkomne Jonstruplærer for sine Læsere, er det Udtryk for det Synspunkt, at ældre Jonstrupperne gerne vil vide lidt om de nye Lærere paa Jonstrup. Aarbogen vil herefter bringe Billeder og Omtale snarest mulig efter hver Nyansættelse.

Da de fleste af de nuværende Lærere paa Jonstrup er ret ukendte for mange ældre Jonstrupperne, vil de nærmest følgende 2 Aargange af Jonstrupbogen bringe Billeder og Omtale i Rækkefølge efter Ansættelsesaar.

Inspektør Benzons Efterfølger som Praktiklærer og Leder af Øvelsesskolen paa Jonstrup, *Johannes Reiff*, er født i Haderslev 21. Februar 1895 og Søn af Tobaksspinder Johannes Reiff og Hustru, Cathrine, født Holst. Hjemmet var udpræget dansk. Faderen var lige siden 1864 med i den nationale Kamp, aktiv blandt de førende i forskellige danske Foreninger. Efter Faderens Død 1899 gav Moderen sine Børn en helt igennem dansk Opdragelse.

Efter at have gaact i Haderslev Latinskole begyndte Reiff 1911 sin Læreruddannelse ved Præparandskolen i Aabenraa og Seminariet i Haderslev.

I August 1914 blev Reiff indkaldt som Infanterist paa Gottorp Slot i Slesvig ved Slien. I November samme Aar kom han til Vestfronten og deltog i Kampene her indtil Oktober 1918.

Derefter fortsatte Reiff sin Læreruddannelse ved Odense Seminarium og dimitteredes herfra i Genforeningsaaret 1920. Sammen med de første danske Lærere blev han ansat ved det kommunale Skolevæsen i Haderslev. 1935 flyttede Reiff over til Statsseminariets Øvelsesskole i samme By, og den 1. August 1941 kom han som Seminarielærer og Øvelsesskoleleder til Jonstrup.

SEMINARIELÆRER JOHS. REIFF
Jonstrup Statsseminarium.

I Sønderjylland har Reiff lige siden 1920 været levende med i det dansk-folkelige Arbejde som Foredragsholder baade Nord og Syd for Kongeaaen. Som Forfatter har han gjort sig kendt ved Bogen „Gennem Skyttegrave“ og 2 Digtsamlinger: „Sangen fra Ingenmandsland“ og „Nye Sange fra Ingenmandsland“ — desuden som Kronikør i københavnske og sønderjyske Dagblade og i en Række Tidsskrifter.

1921 blev Reiff gift. Fru Karen Reiff, født Andersen, er fra Ejby paa Fyen og tog i 1920 Lærerindeeksamen fra Odense Seminarium. I Haderslev har Fru Reiff virket ved Skolen i forskellige Aarsvikariater.

Vi ønsker Hr. og Fru Reiff en lykkelig Fremtid paa Jonstrup, hvor Grænselandets Aand og ranke Tro nu saa umiddelbart er personligt repræsenteret i den Lærergerning, der øves.

TO DØDSFALD

AUGUST LERCHE OG P. ANDERSEN

I Løbet af 4 Maaneder mistede Jonstrupsamfundet 3 af sine trofaste Venner.

Den 17. September døde Skoleinspektør R. C. Mortensen, den 26. December Skoleinspektør August Lerche og den 14. Januar i Aar fhv. Lærer P. Andersen, Jørlunde. P. Andersen var siden 1931 og Aug. Lerche siden 1937 Medlem af Jonstrupsamfundets Styrelse, hvor Lerche var Næstformand.

Det var vemodigt at gaa i Gang med Tilrettelæggelse af den Aarbog, der skulde bringe Mindeord om vor Redaktør gennem de mange Aar. Og det er vemodigt nu at afslutte Arbejdet med denne Aarbog, som August Lerche og P. Andersen med den øvrige Styrelse havde betroet mig i Aar at redigere.

Ingen tænkte den Oktoberdag, vi sidst var samlet til Møde, og Aug. Lerche ivrig og stille glad viste os omkring paa den nye smukke Lykkebo Skole, og P. Andersen var frisk og munter som altid, at Jonstrupbogen skulde bringe dem vor sidste Hilsen og Tak for mangt et godt Samvær og for Aars trofaste Samarbejde.

Jørgen Hegelund.

SKOLEINSPEKTØR AUGUST LERCHE

Den 26. December 1942 om Morgenen døde Skoleinspektør Aug. Lerche efter et Par Maaneders Sygdom. Da Jonstrupsamfundet tre Maaneder i Forvejen afholdt sin Generalforsamling og sit Aarsmøde paa Jonstrup, var der ingen, der anede, at det var sidste Gang, Aug. Lerche deltog. I 5 Aar havde han været Medlem af Jonstrupsamfundets Bestyrelse, og han havde som dens københavnske Repræsentant taget ivrigt og interesseret Del i Samfundets Virke. Gennem Aarene havde han i det hele taget følt sig stærkt knyttet til sit gamle Seminarium, i sit Arbejde og sit Liv havde han været en af det gamle Jonstrups bedste og værdigste Sønner.

Aug. Lerche var født den 1. Oktober 1888 i Svinsager ved Skanderborg. Allerede i Fireaarsalderen mistede han sin Fader. Hans Moder, en stout og alvorlig jysk Bondekvinde, drev Fædrenegaarden for de opvoksende Sønner, som tidligt fik lært at bestille noget og være til Hjælp i Hjemmet. Aug. Lerche arbejdede efter sin Konfirmation hjemme og tog Pladser i og uden for Sognet, men Lysten til at læse var stor. Han tog fat selv, kom ud som Præparand og senere som Vinterlærer i Vestjylland, og i 1910 blev han optaget paa Jonstrup, hvor han utvivlsomt oplevede tre lykkelige Aar. Han var dybt interesseret i Arbejdet, og han sled med det Stof, som for en stor Del var nyt og uvant for ham, men samtidig fik han Tid til at leve med i Kammeratlivet, som han trivedes i som faa. Han elskede at faa en Diskussion i Gang, han var en af de faa blandt Kammeraterne, som havde Indsigt i og Interesse for Politik, han tog ivrigt Del i al Sport, og han var glad blandt de glade ved festlige Lejligheder. Hans retsindige og venlige Karakter og den Hygge og Jovialitet, han udstraalede, vandt ham i disse Aar Venner, som han bevarede gennem Livet.

AUGUST LERCHE

Født i Svinsager ved Skanderborg 1. Oktober 1888. Dimitteret fra Jonstrup 1913. Skoleinspektør i København ved Skolen ved Vigerslev Allé 1934—42 og siden ved Lykkeboskolen i Vanløse. Død 26. December 1942.

I 1913 blev han dimitteret. I sin Dimistale lagde Forstander Bredstrup Dimittenderne paa Sinde, at de, hvis de i Skolearbejdet mødte Vanskeligheder, som kunde tage Modet fra dem, burde søge, om Fejlen ikke laa hos dem selv, og prøve yderligere at dygtiggøre sig til deres Gerning. Jeg tror, Aug. Lerche har lagt sig disse Ord paa Sinde. Hans Ungdom var en stadig Stræben efter Kundskabstilegnelse, han vilde naa til at blive en kyndig og vidende Lærer. Han søgte ind til Københavns Skolevæsen som Vikar og meldte sig med det samme ind paa et Kursus for at erhverve sig de Sprogkundskaber, som han følte, han manglede. Han sled i det i Aftentimerne og paa Fridagene, og han gennemførte at tage nysproglig Artium og Filosofikum, ligesom han paa Statens Lærerhøj-

skole dygtiggjorde sig i Dansk, Geografi og Biologi. Disse strenge Arbejdsaar opslugte ham dog ikke mere, end at han kunde dyrke Samværet med sine gode Venner, ikke mindst Kammeraterne fra Jonstrup, som ogsaa var søgt ind til København. Han boede i Ungdomsaarene i det kooperative Pensionat for studerende Ungdom „Jomshorg“ paa Nørrebro, og ogsaa her blev han det levende og hyggelige Midtpunkt i Kredsen.

I 1922 blev Aug. Lerche gift med Anna Lademann, som var Lærerinde ved samme Skole som han. Han stiftede med hende et Hjem, hvor fælles Interesser, Forstaaelse og gensidig Hensyntagen prægede Livet, et Hjem, hvor den jyske Gæstfrihed fra Barndomshjemmet blev holdt i Ære, og som den gamle Vennekreds med stor Glæde søgte til, et Hjem, hvor Aug. Lerche kunde udfolde alle sine hjerteligste og hyggeligste Egenskaber.

Allerede i 1914 fik han faste Timer ved Østre Gasværk Skole — nu Strandvejsskolen — og ved denne Skole virkede han, til han i 1934 blev udnævnt til Skoleinspektør. Han var en god Lærer i Ordets egentligste Forstand. Hans Elever mødte ham med Tillid — hans sindige jyske Facon tiltalte Københavnerbørnene, og der blev arbejdet grundigt og solidt i hans Timer. Hans Kolleger blev hans Venner, og for de to Inspektører, han kom til at virke under, Boye Jensen og C. C. Jakobsen, blev han en udmærket Støtte. I adskillige Aar var han Skolens Sekretær og fik derigennem et sikkert Indblik i Administrationen af en københavnsk Skole. I Ungdommens Studieaar havde Engelsk faaet hans store Interesse, og han kom snart til at undervise i Engelsk i Mellemskolen. Han dygtiggjorde sig stadig i Sproget og foretog to Gange Studierejser til England. Han stiftede Bekendtskab med Hjælpe midlet Basic English og kom til at interessere sig for denne Forenkling af det engelske Sprog. Han indsaa snart, at det ikke alene havde Betydning som internationalt Hjælpe sprog, men at det maatte være anvendeligt ved Undervisning i Folkeskolens større Klasser og i Ungdomsskolen, hvor Maalene for Sprogundervisningen ikke bør sættes for højt. Sammen med Kamma Taylor udgav han en Lærebog i „Basic English“, som nu an-

vendes talrige Steder i Ungdomsskolen og i den eksamenfri Mellemskole. Ogsaa Danskundervisningen havde hans store Interesse, og i 1937 udgav han en Samling Stilopgaver, hvad der gav Stødet til, at et stort Arbejde blev betroet ham. Sammen med Inspektør Jørgen Jørgensen udarbejdede han en helt ny og gennemrevideret Udgave af Fossing og Jørgensen: Dansk Stil, et Stilsystem, som havde stor Udbredelse, ikke mindst i København. Aug. Lerche lagde et meget stort Arbejde i denne Omarbejdning, ja, det blev i Virkeligheden et helt nyt Stilsystem, afpasset efter nye Fordringer og nye Læseplaner, men Kontinuiteten med det gamle blev bevaret, og afd. Skoledirektør Fossing sagde god for den nye Udgave og udtrykte sin Glæde over, at hans Navn blev bevaret paa Bøgerne. Et halvt Aar før sin Død førte Aug. Lerche Værket til Ende med Hefter for 8. og 9. Klasse, og han var da tillige i Gang med en ny Stiløvelse for Eksamensmellemskolen. Aug. Lernes kirkelige Interesse havde ført til, at han i en Aarrække var Medlem af Menighedsraadet ved St. Johannes Kirke, og i 1938 udgav han sammen med H. P. Hansen en større Bibelhistorie, et meget smukt Værk, præget af Respekt for Bibelens Ord, samtidig med, at der er brugt en Sprogform, der falder Ungdommen naturlig.

Tidligt var Aug. Lerche kommet ind som Lærer ved De kommunale Fortsættelseskursus, hvor det snart blev Engelsk, der blev hans Fag. I 1930 ansatte Skoleinspektør Th. Højlund ham som Faginspektør for Engelskundervisningen, og det lykkedes ham hurtigt at faa en fast Form over Faget ved de forskellige Kursus. I 1934 blev Aug. Lerche saa udnævnt til Inspektør ved Skolen i Vigerslev Allé, en af Københavns største Skoler, paa et Tidspunkt den med det største Børnetal. Hans administrative Evner blev her sat paa en Prøve, som de i fuldeste Maal bestod; han styrede den store Skole med fast Haand, han blev en højt anset Skoleleder, som stod i det hjerteligste Forhold til sit Personale. Da Planerne fremkom om Bygningen af en Skole i det yderste Distrikt af Vigerslev, satte han sig som Maal at blive Leder af denne Skole. Skolen voksede langsomt op, Tidens Vanskeligheder sinkede Arbejdet, og da Lerche i 1941 overtog Ledelsen af den nye Skole,

var kun en mindre Del af den under Tag — største Delen af dens Klasser var fordelt i Distriktets øvrige Skoler, og han fik igen et administrativt Hverv, som krævede særlige Evner. Men endelig fuldførtes Skolen, og i Eftersommeren 1942 kunde Indvielsen finde Sted. Før Sommerferien var Aug. Lerche og hans Familie flyttet ind i den nye Bolig. Han var lykkelig over at være naaet Maalet, lykkelig over at vise sine Gæster rundt i den store, moderne Skole og lykkelig over sit nye Hjem. En stor Glæde var det for ham, at en stor Del af hans trofaste Personale havde fulgt ham til den nye Skole. Sommerferien tilbragte han med sin Familie i sit Sommerhus ved Høve Strand, efter Hjemkomsten var der travle Dage med Forberedelser til Skoleindvielsen, og paa Indvielsesdagen holdt Aug. Lerche en smuk og ægte dansk Tale, der i sin Enkelhed og Alvor var et værdigt Udtryk for hans Sind. Kun en Maaned efter meldte Sygdommen sig, i Begyndelsen uænsset, men efterhaanden med større Alvor. I Oktober blev han indlagt paa Rigshospitalet — endnu er hverken han eller hans Omgivelser klar over Sygdommens Alvor, men som Ugerne gik, blev Sandheden klar: at Aug. Lerche var en dødsdømt Mand. De sidste Uger lindredes hans Smerter af Morfin, men samtidig glippede i det store og hele hans Kontakt med Omgivelserne, og Natten efter Juledag sov han stille hen.

Nytaarsaftens Dag samledes et stort Følge for at vise Aug. Lerche den sidste Ære — talrige Skolefolk med den københavnske Skoles øverste Ledere i Spidsen havde givet Møde. Et Væld af Blomster omgav den hvide Kiste. Fru Lerches Broder, Pastor Lademann, talte smukt om sin døde Svoger, og hvad han havde været for sit Hjem og sin Kreds og for sin Skole. Vice-Skoleinspektør Johannes Mosdal, som under Lerches Sygdom havde varetaget hans Embede, traadte frem ved Kisten og tog Afsked med den elskede Inspektør. Han talte om Eddaens Ord om Eftermæle; Retsind og Trofasthed var Høvdingeegenskaber — og uden at have de rent ydre Høvdingemærker havde Lerche blandt sine Medarbejdere efterladt sig Mindet om en Høvding, der havde forladt dem, men tillige om en Ven. — I Aarets sidste Timer blev Aug. Lerches Kiste saa sænket paa den vinterhvide Kirkegaard.

Edv. Hansen.

LÆRER P. ANDERSEN, JØRLUNDE

Peder Andersen er født 14. August 1869 i Ganløse. Forældrene var Afbygger Anders Villumsen og Hustru Ane Nielsdatter. Den velbegavede unge Nordsjællænder vilde være Lærer og blev dimitteret fra Jonstrup 1889.

Efter 3 Aars Lærergerning paa Det kgl. Opfostringshus aftjente Andersen sin Værnepligt og blev derefter Andenlærer i Birkerød, hvorfra han i 1895 kom til Jørlunde, hvor han var Enelærer og Kirkesanger i 40 Aar, til han i 1935 tog sin Afsked og flyttede til Hillerød.

Samme Aar han kom til Jørlunde, blev han gift med Anna Nielsen, Datter af Viktualiehandler Jac. Nielsen, København.

P. Andersen var en højt anset Lærer, afholdt af alle og ikke mindst af sine Elever. Han var den fødte Lærer, der kunde være Kammerat med Børnene. Han nærede en ligefrem faderlig Omhu for sine Elever, hvis Færden han stadig fulgte og interesserede sig for.

Med sit frodige Lune og gode Humør var han det fornøjelige Midtpunkt inden for Frederikssundsegnens Lærerkreds, hvis Formand han var gennem mange Aar. Til samme Kreds hørte hans Medarbejdere ved Udgivelsen af det kendte og med Rette højt ansete Læsebogsapparat Danskbogen, der udkom 1901. Medudgiverne var Julius Christensen, Skenkelsø; H. P. Hansen, Rørbæk; Kofoed, Stenløse, og P. Larsen, Ølstykke.

P. Andersen var levende interesseret for Sognebiblioteksarbejdet. Han var en ivrig Havemand og i mange Aar Formand for Frederiksborg Amts Frugtavlforening.

14. Januar 1943 døde P. Andersen uden foregaaende Sygdom i sit Hjem ramt af et Hjerteslag. 19. Januar foregik Jordefærden fra Jørlunde Kirke under meget stor Deltagelse.

PEDER ANDERSEN

Født i Ganløse 14. August 1869. Dimitteret fra Jonstrup 1889. Lærer i Jørlunde 1895—1935. Død 14. Januar 1943.

P. Andersen efterlader sig Hustru, en gift Datter i Aarhus og tre Sønner, to i København og en i Amerika.

P. Andersen var fra sine Seminarieaar en trofast Jonstrupper. Jonstrup var Maalet for hans og hans Hustrus første Udflugt som nyforlovede, og siden gennem Aarene fulgtes de ofte til Elevkoncerter og Møder paa Jonstrup. I Stig Bredstrups Tid gik der næppe et Aar, hvor han ikke mødte op til Dimissionen. Og trofast bevarede han Kammeratskabet med 1889-erne lige til de sidste Dage. Da Christensen, Skenkelsø, døde 1931, afløste P. Andersen ham som Styrelsesmedlem i Jonstrupsamfundet.

Med Tak skal mindes 12 Aars gode Samarbejde, hans djærve og muntre Lune, hans personlige Elskelighed og hans trofaste Kærlighed til Jonstrup.

AARET PAA JONSTRUP

AUGUST 1941—AUGUST 1942

S koleaaret begyndte den 15. August Kl. 10 i Festsalen, og hermed var der begyndt et Aar, som længe vil blive husket af de nuværende Elever som et Afsnit af deres Seminarietid, hvor der virkelig skete noget. Der blev i dette Aar rigelig Lejlighed til at faa sin Horisont udvidet igennem Studiekredse, Foredrag, Koncerter o. s. v.

Allerede den første Dag var spændende. Den nye Leder af Øvelsesskolen og vor kommende Praktiklærer, *Johs. Reiff*, skulde præsenteres for os. Forstanderen holdt som sædvanlig Velkomsttalen til de gamle og de nye Elever, og saa fulgte en kort Velkomst til Hr. Reiff. Den lovede os en Praktiklærer, som vi vilde faa al Grund til at være tilfreds med, og vi er sandelig ikke blevet skuffede. En Repræsentant for Eleverne bød ogsaa Hr. Reiff velkommen. Hr. *Kejser* kunde fejre sit 25 Aars Jubilæum som Lærer ved Jonstrup Seminarium (se Jonstrupbogen 1942).

Spiremodtagelsen foregik som sædvanlig med Øjetur, Dugilde (paa Dagligstuen), Spireløb, Spirekamp, Sangprøve. Frederiksdalsturen gik i Aar til Fiskebæk, men Traditionerne ved Ønskebøgen og Hulsø blev overholdt.

Knap var Aaret begyndt, før der igen skete noget. Seks af Seminariets Elever, „*Malende Pædagoger*“, aabnede den 7. September en Maleriudstilling, som blev omtalt i Hovedstadsbladene, og Folk kom fra Byen herud for at se den. Søndag den 14. September arrangerede Kunstnerne en Matiné i Vandrehallen, en Matiné, som sent vil glemmes.

Længe havde der hersket Utilfredshed med de gamle Love for *Elevforeningen*, og Elevraadet nedsatte et Arbejdsudvalg, som snart stillede et Ændringsforslag, der mærkværdigvis blev vedtaget uden Diskussion paa en ekstraordinær Generalforsamling den 2. Oktober.

F o r e d r a g .

Aldrig i Seminariets lange Historie har der vel været en Sæson med saa gode Foredrag, men Foredragsudvalget havde da ogsaa lagt sig rigtigt i Selen for at lave noget ekstraordinært. Følgende Foredragsholdere talte: Biblioteksdirektør Th. Døssing (Grundtvig), Kaptajn Tage Hansen (Folk og Værn), cand. mag. Harald Engberg (Idealer i en Surrogattid), Amsraadsmedlem A. P. Grøn (Værløse Kommune i gamle Dage), Forstander Georg Christensen (Georg Brandes), Professor og Folketingsmand Hartvig Frisch (Folkesind og Folkeskæbne), Dr. phil. Sv. Møller Kristensen (Jazz med Demonstrationer).

L ø r d a g s a f t e n e r .

„Hvorfor skal vi ikke selv lære at staa paa en Talerstol?“ sagde en ved en Generalforsamling. Vort fikse Foredragsudvalg huggede straks Idéen og bragte den til Udførelse. Der blev indført Lørdagsaftener, d. v. s. Diskussionsaftener med Indledning af lokale Kræfter; Vagn Nielsen og Erik Knudsen (Det nationale Spørgsmaal), Oluf Andersen-Nexø (Min Skoletid i Tyskland i Aarene 1924—30), Richard Henneke og Kaj Kongshøj Kristensen (Religionsundervisning i Folkeskolen), Seminarielærer V. Laustsen (Historieundervisning i Skolen).

Foredragsforeningen sluttede Sæsonen med en Fest, hvor Skoleinspektør Boolsen og en Del Elever leverede Underholdningen, og Inspektør Aug. Lerche talte om Jonstrupsamfundet.

S t u d i e k r e d s e .

Aaret bød paa glimrende Studiekredse med dygtige Ledere. „Sjælelige Forstyrrelser hos Børn og unge“. Leder: Skolepsykolog Sofie Ribbjerg. „Individuel Arbejdsform i Grundskolen“. Leder: Kommunalærer Torben Gregersen.

Endvidere var der to Samariterkursus ledede af Dr. Ege og Dr. Frk. Tolbøll.

K o n c e r t e r .

Musikforeningen skaffede i Aar ligesom tidligere en Række fine Musikere herud: Børge Roger Henriksen, Poul Olsen og Freddy Albeck (Jazz); Blæserkvintetten af 1932 (Franz

Dauzi, Finn Høffding, Carl Nielsen); Melita Birkelund (Klaver), Poul Birkelund (Fløjte) og Svend Nielsen (Violoncel) (Leclair, Beethoven, Hye-Knudsen); Strygerkvartetten: Holger Valbjørn, Ejnar Boesen, Kai Christensen og Svend Nielsen (Haydn, Beethoven, Dvorak).

Koncerter af lokale Kræfter: Julekoncert i Maaløv Kirke; Congo Band og „De seks“ (Jazz); Koret og Orkestret.

F e s t e r.

Trods Krig og Rationering holdt vi i Aar nogle aldeles glimrende Fester med højt Humør. Som Surrogat for „Rinefesten“ blev der indført en saakaldt Sommerfest den 13. September. Surrogatet var bedre end det oprindelige; Efteraarsfest (som sædvanlig med Revue: „En Neger kommer til Byen“); Julefest med forudgaaende Juleauktion; Fastelavnsfest (Damerne sneede inde); Dimissionsfest med Dans.

F o d b o l d k a m p e.

Sæsonen blev en Blanding af ondt og godt. Vi havde et godt Hold, men Blaagaard Seminarium havde et bedre, saa vi vandt ikke Pokalen denne Gang. Birkerød—Jonstrup (0—8), Blaagaard—Jonstrup (8—0), Haslev—Jonstrup (1—6), K. F. U. M.—Jonstrup (5—2), Vordingborg—Jonstrup (0—8).

Eksamen gik jo som de foregaaende Aar med Gymnastik og Praktik henholdsvis 31. Marts og 8. April. De øvrige Fag laa i Maj Maaned med sidste Fag den 29. Maj. Højere Dimis blev afholdt den 13. Maj.

Ø v r i g e B e g i v e n h e d e r.

Onsdag den 5. November aabnedes en Montessori-Børnehave i Seminarieelevernes Avisstuer. Der er ansat to Lærereinder: Frk. Esther Larsen og Frk. Bodil Juel Hansen.

Søndag den 23. November spillede Børnene fra Øvelsesskolen Komædie.

AUGUST—DECEMBER 1942.

Første Halvdel af Skoleaaret 1942—43 blev en tro Kopi af det foregaaende Aar. Det begyndte Mandag den 17. August

Kl. 10 i Festsalen, og ligesom sidste Aar knyttede der sig til Velkomsten et Jubilæum: Hr. Hauch havde været Leder ved Jonstrup Seminarium i 25 Aar. Forstanderen holdt en kort og smuk Tale, hvori han skildrede ham som Lærer og som Menneske. Hr. Kejser takkede paa Lærerkollegiets og egne Vegne Hr. Hauch for godt Samarbejde. Endelig udtalte Ditlev Jensen Elevernes Tak til Jubilaren, hvorefter Hr. Hauch besteg Talerstolen og takkede for den Hyldest, der var blevet vist ham.

Hr. Wolffsen havde i Sommerferien været paa Luftværns-kursus, eftersom der skulde oprettes et saakaldt *Fabriksluftværn* paa Seminariet. Det kom ogsaa i Stand og har holdt Øvelse hele Efteraaret. Desuden har der været Instruktionskursus i Slukning af Brandbomber og Brug af Gasmasker.

Spiremodtagelsen foregik ligesom sidste Aar med Dugilde paa Dagligstuen og Frederiksdalstur til Fiskebæk.

Igen i Aar holdt „*Malende Pædagoger*“ Udstilling fra 13. September—4. Oktober, hvad der igen trak en Del Mennesker herud.

F o r e d r a g .

Ogsaa i Aar skaffede vort ihærdige Foredragsudvalg gode Foredragsholdere herud: Seminarielærer Johs. Reiff (Sønderjyder 1914—18); Afdelingschef mag. art. Jens Rosenkjær (Ungdom og Demokrati); Sekretær Einar Nielsen (Den danske Arbejderbevægelse); Forstander Thomsen, Flakkebjerg Ungdomshjem (Ungdom paa Opdragelsesanstalt).

L ø r d a g s a f t e n e r .

Ditlev Jensen og Kaj Kongshøj Kristensen (Seminarieproblemer); Uffe Agerschou og Mogens Teglbjærg (Jazz eller klassisk Musik).

U n d e r h o l d n i n g .

Skuespillerinde Fru Inge Møller (Oplæsning og Sang, bl. a. Heibergs Gadeviser); Foredragsudvalget (Eftermiddagsunderholdning med Sang, Musik, Oplæsning og Hvem-ved-hvad-Konkurrence).

K o n c e r t e r .

Koncertsangerinde Teijoh Wung-Sung (Sange af Cécile Franck, Carl Nielsen, Weyse, Heise samt nogle kinesiske San-

ge); kgl. Kapelmusikus Charles Senderowitz (Kuhlau, Carl Nielsen).

Lokale Koncerter: Mindeaften for Weyse; Julekoncert i Maaløv og Slangerup Kirke.

F e s t e r.

Sommerfest (er blevet Tradition); Jonstrupsamfundets Aarsmøde den 26. September afsluttedes med festligt Samvær i Festsalen; Efteraarsfest (Komedie: „Kærlighed uden Strømper“); Julefest.

S p o r t s k a m p e.

I Aar var der en Haandboldturnering, som blev afviklet sammen med Fodboldturneringen. Blaagaard var igen for stærk, og Pokalen smuttede os ud af Hænde ogsaa denne Gang. Blaagaard-Jonstrup (4—1), Haandbold (14—7); Vordingborg-Jonstrup (1—1), (4—15); Haslev-Jonstrup (0—1), (4—10); K. F. U. M. kunde ikke sætte Fodboldhold, men stillede Haandboldshold: K. F. U. M.-Jonstrup (6—8).

Ø v r i g e B e g i v e n h e d e r.

Elevforeningen er blevet tilsluttet „Dansk Ungdomssamvirke“. Den første Sammenkomst var Onsdag den 18. November og bød paa D.S.B.-Filmen: „Fra Diligence til Lyntog“.

SEMINARIETS OG BØRNESKOLENS LÆRERE

Forstander *Georg Christensen*: Dansk, Psykologi.

O. Kejser: Historie, Bibelforklaring, Dansk.

Chr. Hauch: Naturhistorie, Geografi, Dansk, Speciallæsning,
1 Time i Børneskolens 5. Klasse.

Otto Lindberg: Gymnastik, Sløjd, Timer i Børneskolen.

Axel Rasmussen: Tysk, Kirkehistorie, Pædagogik, Bibliotekskundskab, Speciallæsning.

Ejnar Boesen: Sang og Musik, Speciallæsning.

G. Schmidt Nielsen: Fysik, Matematik, Speciallæsning.

Johs. Reiff: Leder af Børneskolen, Praktisk.

H. Wolffsen: Inspektør. Regning, Tegning, Sløjd, Skrivning,
Timer i Børneskolen.

Frk. *Elisabeth Krog*: Alle Fag i Børneskolens 1. Klasse og alle i 2. Klasse, undtagen Sang og Religion.

V. *Laustsen*: Engelsk. Timer i Børneskolen.

Egede Schack: Sognepræst i Hvidovre. Troslære.

Fru *Inga Boesen*: Sang og Haandgerning i hele Børneskolen.
Dansk, Regning, Skrivning i dens 3. Klasse.

Fru *Lily Schmidt Nielsen*: Pige-gymnastik i Børneskolen,
Dansk, Regning, Skrivning i 4. Klasse, Fysik i 5 Klasse.

Som Vikar har *Otto Jonassen* fungeret i 3 Maaneder.

Einar Nielsen.

AFGANGSEKSAMEN 1942

Brøns, Knud. Tysk. Orgelspil	7,24	mg+
Gundersen, Knud. Engelsk, Orgelspil	6,21	mg?
Hansen, Børge. Rudolf. Engelsk	6,56	mg?
Hansen, Knud, Johannes. Engelsk	6,60	mg?
Hansen, Lars Peter Druedal. Engelsk.....	6,13	mg?
Jacobsen, Pauli. Engelsk	6,03	mg?
Jensen, Frede Gunnar. Engelsk	6,40	mg?
Jensen, Helge. Engelsk	6,06	mg?
Jonassen, Axel Otto. Tysk	7,51	ug?
Kjeldsen, Niels Øjvin. Tysk	5,16	g
Krogh, Jens Henrik Chr. Engelsk	6,38	mg?
Larsen, Knud Verner. Engelsk	7,52	ug?
Møller, Frede Christen. Engelsk	6,70	mg
Nielsen, Børge. Engelsk	6,68	mg
Pedersen, Ernst Hildebrandt. Engelsk	5,62	g+
Pedersen, Jens Anker. Engelsk	6,37	mg?
Pedersen, Niels Ebbe. Engelsk. Orgelspil	5,94	g+
Pedersen, Sigv. Christen Ingvard Søren. Engelsk	7,16	mg
Petersen, Orla Juel. Engelsk	7,10	mg
Poulsen, Vagn Klüver. Engelsk	6,43	mg?
Ruthner, Erik. Tysk. Orgelspil	6,11	mg?
Sørensen, Svend Aage. Engelsk	6,56	mg?
Thorkildsen, Erik. Engelsk	6,32	mg?
Trondal, Egon Briand. Engelsk	5,95	g+
Østergaard, Niels Aage. Engelsk	6,51	mg?

REGNSKAB 1. JANUAR — 31. DECEMBER 1942

	Indtægt Kr. Ø.	Udgift Kr. Ø.
Kassebeholdning pr. $3\frac{1}{12}$ 1941	310 86	
Kontingenter	541 00	
Salg af Aarbøger	328 00	
37 Opkrævninger à 40 Øre	14 80	
Renter	3 95	
Repræsentation og Møder		56 26
Fremstilling af Jonstrupbogens 19. Bind		449 75
Administration og Redaktion		175 00
Tryksager		50 05
Porto, Gebyrer m. m.		81 31
Kassebeholdning pr. $3\frac{1}{12}$ 1942		386 24
	1198 61	1198 61

Ordruhøjvej 24, Charlottenlund.

Wilh. Thomsen.

Vi har revideret Jonstrupsamfundets Regnskab for Aaret 1942 og ikke fundet Anledning til nogen Bemærkning.

Sierslev og Bredeløkke Skole, $\frac{1}{4}$ 1943.

S. M. Waaben.

Hans Fr. Jensen.

JONSTRUPSAMFUNDETS STYRELSE

Førstelærer *Jørgen Hegelund*, Ulstrup pr. Gørlev (Formand). Forhenværende Seminarielærer *Fr. Johansen*, R. af Dbg., Jonstrup, Ballerup. Seminarielærer *O. Kejser*, Jonstrup, Ballerup. Kommunalærer *Wilh. Thomsen*, Kasserer, Ordruhøjvej 24, Charlottenlund, Telefon Ordrup 2492.

Repræsentant for Seminarieleverne: Seminarieelev Einar Nielsen, Jonstrup Statsseminarium pr. Ballerup.

Aarsmødet 1943 afholdes efter foreløbig Bestemmelse paa Jonstrup Kongens Fødselsdag 26. September. Senere Meddelelse i Folkeskolen og K. K. Efter Lovene afgaar Seminarie-lærer O. Kejser og Kommunalærer Wilh. Thomsen, og der skal vælges en Repræsentant for København i Stedet for Aug. Lerche og for Landet udenfor Københavns Amtsrads-kreds i Stedet for P. Andersen.